

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích rozhodl ve veřejném zasedání konaném dne 28. února 2012 o odvolání obžalovaného XXX, nar. XXX, trvale bytem XXX, proti rozsudku Okresního soudu v Pardubicích ze dne 16.4.2010, č.j. 2T 62/2009-825, takto:

*Z podnětu odvolání obžalovaného se napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. b),e), odst. 2 tr. řádu **zrušuje ve výroku o trestu** a podle § 259 odst. 3 tr. řádu se **nově rozhoduje tak**, že se obžalovanému za trestné činy útisku podle § 237 tr. zákona a neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru podle § 249a odst. 2 tr. zákona, ohledně nichž zůstal výrok o vině v napadeném rozsudku nezměněn, ukládá podle § 249a odst. 2 tr. zákona za použití § 35 odst. 1 tr. zákona **úhrnný trest odnětí svobody na jeden rok**.*

*Podle § 58 odst. 1 tr. zákona se výkon tohoto trestu **podmíněně odkládá** a podle § 59 odst. 1 tr. zákona se stanoví **zkušební doba dvou let**.*

Odůvodnění

Napadeným rozsudkem byl obžalovaný uznán vinným trestnými činy útisku podle § 237 tr. zákona a neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru dle § 249a odst. 2 tr. zákona a odsouzen k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody na dva roky. Podle § 39a odst. 2 písm. b) tr. zákona byl pro výkon uloženého trestu zařazen do věznice s dozorem.

Podle skutkových zjištění okresního soudu se shora uvedeného trestného činu dopustil obžalovaný tím, že jako jediný jednatel společnosti XXX, která byla v předmětné době výlučným vlastníkem nemovitosti – obytné budovy v XXX, postavené na parcele č. XXX, kdy budova i parcela jsou zapsány u Katastrálního úřadu pro Moravskoslezský kraj, Katastrální pracoviště XXX na listu vlastnictví č. XXX, pro katastrální území XXX,

v období nejméně od měsíce XXX 2006 do XXX2008 nerespektoval platné nájemní smlouvy nájemníků v bytech uvedeného domu, mimo jiné XXX, nar. XXX, XXX, nar. XXX, manželů XXX, nar. XXX a XXX, nar. XXX, XXX, nar. XXX, XXX, nar. XXX, XXX, nar. XXX, XXX, nar. XXX a XXX, nar. XXX a v úmyslu zabránit jim v řádném a nerušeném užívání těchto bytů, s cílem dosáhnout zrušení s nimi uzavřených nájemních vztahů a následného vystěhování nájemníků i osob s nimi oprávněně obývajících předmětné byty, navzdory tomu, že uvedení nájemníci řádně hradili nájem i služby spojené s užíváním bytů, způsobil nejprve od měsíce XXX 2006 neodváděním příslušných plateb dodavateli tepla a TUV společnosti XXX odstavení tepla a přerušení dodávky teplé vody, přičemž nezajistil náležité náhradní zdroje tepla a teplé vody, kdy v předmětném období byla dodávka obnovena pouze na několik dnů v měsíci XXX roku 2007, a následně pod záminkou jednorázové nutné opravy blíže nezjištěného dne měsíce XXX 2008 nechal zastavit i přívod studené vody, který však již neobnovil, ač to technický stav rozvodu vody dovoľoval, kdy rovněž nezajistil žádný náhradní zdroj vody pro nájemníky. Řádné užívání domu nájemníkům znemožnil i tím, že od konce roku 2006 nezajistil úklid ve společných prostorách domu a od roku 2007 zastavil provoz výtahů v domě, byť tyto byly v době odstavení funkční, kdy nezajistil ani řádné osvětlení společných prostor, přičemž na uvedené nedostatky byl opakovaně a bezvýsledně nájemníky upozorňován, to vše ačkoliv teplo, TUV i voda byly po celou dobu dodávány do nebytových prostor předmětného domu, pronajímaných ke komerčním účelům. Tímto svým kumulovaným jednáním znemožnil nájemníkům, mezi nimiž byly i osoby značně vysokého věku a špatného zdravotního stavu, řádné užívání bytů, a to i v tak základních oblastech jako je mytí, praní prádla a dodržování základní hygieny, kdy současně mnohým z nich znemožnil bezpečný pohyb ve společných neosvětlených prostorách a donutil je vyvinout

nepřiměřené úsilí spočívající u starších osob v pravidelné zátěži při vycházení schodů do vyšších pater, což bylo od XXX 2008 spojeno i s neúměrnou fyzickou zátěží spočívající v nutnosti donášet do domu veškerou pitnou i užitkovou vodu, a tuto poté vynášet i do bytů ve vyšších patrech, přičemž vodu si museli nájemníci opatřovat na vlastní náklady. Dále nájemníky v důsledku odstavení přívodu tepla vystavil extrémně nízkým teplotám v bytech i době zimních měsíců, kdy běžně dosahovaly výše pouze kolem 10°C, což nájemníky donutilo opatřit si náhradní přímotopy, jejichž provoz také hradili z vlastních prostředků a dále to způsobilo výskyt plísní na zdech, přičemž nemožnost užívat byty běžným způsobem. Psychické úsilí spočívající v překonání dopadů dlouhodobého jednání obžalovaného, zvýšené náklady nájemníků na zajištění náhradních zdrojů tepla i vody a nemožnost jiného než nákladného a dlouhodobého právního řízení vzniklé situace, vedly některé nájemníky, např. XXX, XXX, XXX a XXX k tomu, že se v souladu s původním záměrem obžalovaného odstěhovali z předmětného domu.

Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný v zákonné lhůtě odvolání, jímž napadl všechny výroky rozsudku i správnost postupu řízení, které jeho vydání předcházelo. Odvolání ze dne 6.5.2010 (na č.l. 845) obžalovaný doplnil celou řadou dalších doplňujících podání ze dne 14.5.2010 (č.l. 860), ze dne 4.6.2010 (č.l. 934), z 20.7.2010 (č.l. 957), z 21.9.2010 (č.l. 1093), z 27.9.2010 (č.l. 1176 a dále 1180), vlastnoručním návrhem na doplnění dokazování před odvolacím soudem z 27.9.2010 (č.l. 1184) a konečně doplněním odvolání z 20.2.2012 (č.l. 1467). K postupně doplňovanému odvolání přiložil obžalovaný i dlouhou řadu listin v rozsahu mnoha desítek stran.

Podle obžalovaného došlo během řízení k zásadnímu porušení jeho práva na obhajobu, neboť mu nebylo vůbec umožněno, aby se osobně před soudem hájil. Hlavní líčení bylo konáno v jeho nepřítomnosti, přestože se vždy řádně a včas ze zdravotních důvodů omluvil, svou omluvu náležitě doložil a požadoval odročení hlavního líčení. Za procesní pochybení pokládá i to, že okresní soud bez bližšího odůvodnění odmítl důkazní návrhy obžalovaného, nepřijal návrh na doplnění dokazování ohledáním předmětného domu a další předložené důkazy – znalecké posudky, fotodokumentaci a projektovou dokumentaci bez bližšího odůvodnění vrátil zpět obžalovanému.

Podrobně obžalovaný rozvedl námitky proti tomu, že okresní soud provedl hlavní líčení v jeho nepřítomnosti, odkázal přitom na řadu nálezů Ústavního soudu, které zdůrazňují význam základního práva obžalovaného, aby jeho věc byla projednána v jeho přítomnosti a on se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům. Podle obžalovaného bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces a došlo tak i k porušení zásad ústnosti a bezprostřednosti jednání.

V dalším doplnění odvolání odkázal obžalovaný i na řadu rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, z nichž rovněž dovozuje, že v posuzovaném případě nebyly splněny podmínky pro konání hlavního líčení v jeho nepřítomnosti a že tak došlo

k hrubému porušení jeho procesních práv. Obžalovaný, který opakovaně sděloval soudu, že se z objektivních důvodů pro nepříznivý zdravotní stav nemůže k hlavnímu líčení dostavit, ve všech případech předpokládal, že hlavní líčení neproběhne, když za stejné situace předtím opakovaně okresní soud jeho omluvy akceptoval a hlavní líčení odročil. Podle obžalovaného okresní soud pochybil, pokud u hlavního líčení četl podle ustanovení § 211 odst. 1 tr. řádu dřívější výpovědi svědků XXX, XXX, XXX a XXX, neboť obžalovaný se z konání hlavního líčení omluvil, souhlas ke čtení zmíněných výpovědí nedal a zmíněný postup by mohl být použit, jen kdyby se obžalovaný nedostavil bez omluvy.

Obžalovaný vyslovil pochybnosti i o tom, zda byla zachována totožnost skutku popsaného v obžalobě a v napadeném rozsudku se skutkem, jak byl popsán v usnesení o zahájení trestního stíhání. Tam bylo období vymezující časově spáchání trestné činnosti ohraničeno dobou od XXX2007 do současné doby, tedy do doby vydání usnesení dne XXX 2008, v obžalobě a rozsudku však bylo rozšířeno na období od XXX 2006 do XXX2008.

V jednom z dalších doplnění odvolání pak obžalovaný namítl i to, že mu nikdy nebylo umožněno prostudování trestního spisu. O možnosti prostudovat spis na Městském ředitelství policie ČR v XXX nebyl ani ve skutečnosti informován, zasláné vyrozumění bylo uloženo a nevyzvednuto. Vyrozuměn byl jen telefonicky obhájcem těsně před úkonem, na což sdělil, že je nemocen. Tuto informaci také předala policejnímu orgánu tehdejší obhájkyň, v žádném případě však obžalovaný nesdělil, že osobně na prostudování spisu netrvá, takže měl být stanoven nový termín, aby mu mohl být celý spis předložen k prostudování. V důsledku nepříznivého zdravotního stavu neměl obžalovaný možnost seznámit se se spisem ani do současné doby.

Za procesní pochybení dále označil to, že nebyly provedeny důležité důkazy, které předložil, o návrhu na provedení těchto důkazů soud náležitě nerozhodl a neumožnil obžalovanému reagovat případně předložením důkazů dalších. Okresnímu soudu dále vytkl, že zvukový záznam byl pořizován u hlavního líčení jen po dobu vyslýchání svědků, poté byl zvukový záznam bez dostatečného vysvětlení ukončen, i když byly dále prováděny listinné důkazy, státní zástupce přednesl závěrečnou řeč a okresní soud vyhlásil a zejména odůvodnil odsuzující rozsudek.

Podle obžalovaného zůstala nedostatečná i skutková zjištění, když provedené dokazování náležitě neobjasnilo skutkový stav věci v celém rozsahu. Obžalovaný vyjádřil přesvědčení, že je nezbytné provedené důkazy zopakovat, aby měl možnost klást vyslýcháným osobám dotazy, a dále provést řadu nových důkazů, zejména vyslechnout znalce nebo přečíst znalecký posudek, vyslechnout nájemce nebytových prostor, případně jejich zástupce či jednající osoby, vyslechnout zbývající nájemce bytu i svědky, kteří mohou popsat technický stav budovy v rozhodném období. Většina dosud vyslechnutých svědků totiž vede nebo v minulosti vedla občanskoprávní spor se společností obžalovaného, na některé svědky podal obžalovaný trestní oznámení pro křivou výpověď, jde tedy o osoby, které mají zájem

na výsledku trestního řízení. Obžalovaný nesouhlasí s tvrzením, že by zmínění nájemníci neměli jinou možnost bydlení, když jim opakovaně byly nabízeny náhradní byty, a jiným nájemcům, kteří by si našli náhradní byt sami, nabízela společnost obžalovaného odstupné. Nesprávný je také závěr soudu, pokud označuje obžalovaného za vlastníka budovy a navíc se obžalovaný nemohl dopouštět trestné činnosti v pozici jednatele společnosti, které budova patřila, když už v XXX 2008 jednatelem této společnosti nebyl.

Podle obžalovaného spočíval skutkový stav věci v zásadě v tom, že společnost XXX získala předmětnou budovu v dražbě v XXX 2002 a již tehdy byla budova ve velmi špatném technickém stavu. Společnost měla v úmyslu nemovitost kompletně zrekonstruovat, taková akce by však vyžadovala dočasné vyklizení bytů po dobu rekonstrukce. Proto se společnost snažila s nájemníky dohodnout na zajištění náhradního bytu a někteří nájemníci náhradní byt přijali, jiní přijali odstupné ve výši okolo 100.000,- Kč a byt si našli sami. Po ukončení rekonstrukce měla být původním nájemníkům poskytnuta možnost vrátit se do zrekonstruovaných bytů.

V roce 2003 však byla na společnost XXX podána žaloba, kterou se jiný subjekt domáhal nahrazení projevu vůle na kupní smlouvě, podle níž mu měla být zmíněná nemovitost prodána. V souvislosti s tímto sporem vydal Okresní soud v Ostravě předběžné opatření zakazující společnosti XXX s budovou nakládat. V téže době bylo podáno na obžalovaného trestní oznámení. I když společnost XXX jednala s bankou o poskytnutí úvěru na komplexní rekonstrukci a úvěr měl být přislíben, v důsledku předběžného opatření a vedeného občanskoprávního sporu nebylo možné získat finanční prostředky na rekonstrukci budovy. Do tohoto stavu vstoupil i další spor se společností XXX, v podstatě monopolním dodavatelem tepla v XXX, přičemž společnost XXX dlužila společnosti XXX částku přesahující 500.000,- Kč, kterou odmítala zaplatit. XXX tuto částku započítal proti ceně za dodané teplo a společnost XXX pak přestala do předmětné budovy dodávat teplo, dokud nebude její vlastní pohledávka uhrazena. Podle obžalovaného tak vlastně společnost XXX vystavila nájemce bytů do pozice „rukojmích“. Protože teplo nebylo dodáváno, došlo v zimě k poškození potrubí mrazem, společnost XXX však nabídla všem nájemcům vytápění přímotopy.

Voda přestala být nájemcům dodávána proto, že vodovodní rozvody byly v havarijním stavu a hrozil průsak vody do elektroinstalace. Potrubní rozvody byly velmi staré a často praskaly. XXX však zajistil náhradní provizorní zdroj vody, ovšem cisternu s pitnou vodou nájemci odmítli. Obdobně byly ve špatném technickém stavu oba výtahy. To, že by nebyly osvětleny společné prostory a že by nebyl zajišťován úklid, obžalovaný odmítá. Dodávku vody do určitých částí budovy umožňoval oddělený okruh rozvodů, který zůstal funkční. Společnost XXX se snažila získat prostředky i formou žádosti o dotaci, která však poskytnuta nebyla. Za významné pokládá obžalovaný to, že odborné firmy i znalci doporučovali provedení komplexní rekonstrukce budovy, která však měla probíhat z ekonomických i bezpečnostních důvodů až poté, kdy bude budova vyklizena.

Podle obžalovaného se okresní soud nevypořádal se všemi okolnostmi významnými pro rozhodnutí, skutková zjištění zůstala neúplná, provedené důkazy okresní soud dostatečně nevyhodnotil, své závěry náležitě nezdůvodnil, blíže neodůvodnil ani to, proč zamítl návrh na doplnění dokazování, dostatečně se nezabýval ani četnými listinnými důkazy. V odůvodnění ani nezmínil, zda by pro obžalovaného nebylo příznivější užití trestního zákoníku, a nedostatečná skutková zjištění neprokázala všechny znaky skutkové podstaty uvedených trestných činů, zejména pak subjektivní stránku a zavinění. Rozhodně odmítá, že by vůči nájemcům mohlo dojít ke spáchání trestného činu útisku, když nájemníci bytů jsou vesměs vysokoškolsky vzdělání lidé, mají pevné finanční zázemí, radili se s právníky, někteří vyvolali soudní řízení, dokázali si tedy v situaci poradit a měli možnost využít některé z nabízených alternativ, tedy buď přijmout náhradní byt nebo odstoupné, pokud by si nový byt našli sami. Někteří byli i vlastníky jiných nemovitostí. Ke zhoršení podmínek jejich bydlení nepochybně došlo, ale z důvodu objektivně špatného technického stavu budovy, nikoliv v důsledku zaviněného jednání žalovaného. Celá záležitost je občanskoprávního charakteru a měla být řešena v rovině občanskoprávního řízení.

Za nepřiměřeně přísný označil obžalovaný i uložený trest.

V odvolání pak navrhl dokazování doplnit především výsledkem obžalovaného, ohledáním předmětné budovy, vyžádáním spisů o občanskoprávních sporech s nájemníky, výsledkem znalců, kteří popisovali technický stav nemovitosti a vyčíslili náklady na její rekonstrukci, čtením listin, které osvědčují zákaz nakládání s budovou vyplývající z předběžného opatření, a shlednutím fotodokumentace částí budovy a vyhodnocením projektové dokumentace k zamýšleným opravám. Obžalovaný dále navrhl vyslechnout řadu svědků a to nájemců bytů, nájemců nebytových prostor, zástupců stavebních firem a stavebních odborníků k otázce nezbytných oprav a nákladů na ně, i advokátů, kteří vystupovali v souvisejících sporech a právních jednáních. V dalším podání pak navrhl doplnit dokazování i řadou dalších listinných důkazů dokumentujících jednání s nájemci a řešení problémů souvisejících se závadami na nemovitosti.

Podle obžalovaného nemohly být naplněny všechny znaky trestného činu útisku podle § 237 tr. zákona, pro který byl odsouzen. V tomto směru okresní soud skutek chybně právně posoudil a svůj závěr ani dostatečně neodůvodnil. Že by obžalovaný od počátku jednal se záměrem dosáhnout vystěhování nájemníků, to okresní soud přesvědčivě neprokázal ani nezdůvodnil a nezabýval se náležitě ani otázkou, zda se skutečně všichni poškození nacházeli ve stavu tísně. Kromě toho vycházel i z neúplných skutkových zjištění a nedůvodně rozhodl i o vině dalším trestným činem podle § 249a odst. 2 tr. zákona. V této souvislosti odkázal na pravomocné rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 4.11.2011, č.j. 31To 192/2011 – 560, který v obdobném případě rozhodl zprošťujícím rozsudkem. Na straně obžalovaného nebylo prokázáno, že by sám učinil svévolný zásah, který by vedl k přerušení dodávek tepla a pitné a teplé vody. Rovněž nebylo prokázáno, že by nehradil dodavatelům ceny dodaných energií

s úmyslem, aby došlo k odpojení jejich dodávek. Naplněním subjektivní stránky trestného činu na straně obžalovaného se okresní soud podrobně nezabýval a chybně nebyly připuštěny navrhované důkazy, které v tomto směru předkládal obžalovaný.

Znovu obžalovaný připomněl, že nemohl být činěn zodpovědným za povinnosti dopadající na společnost XXX v uvedeném období, neboť od XXX2008 nebyl již jednatelem společnosti a od XXX2006 už nebyl ani společníkem uvedené společnosti. V rozhodném období tedy nebyl ani oprávněn za uvedenou společnost jednat a nemohl tedy odpovídat za plnění případných povinností.

Podle obžalovaného nebyl poškozený XXX v rozhodné době vůbec oprávněným nájemcem žádného z bytů v domě, neměl uzavřenou platnou nájemní smlouvu a nesvědčilo mu ani žádné odvozené právo k užívání jakéhokoli bytu v domě. Pak nemůže být dotčenou osobou a poškozeným, vůči němuž by byl spáchán trestný čin.

Okresní soud vůbec nebyl seznámen s další podstatnou skutečností, že uvedená nemovitost byl zatížena smlouvami o zřízení věcného břemene ze dne XXX2007 s právními účinky vkladu od XXX2007 a XXX2007. Podle jedné ze smluv bylo zřízeno ve prospěch oprávněného XXX věcné břemeno užívání celého druhého nadzemního podlaží budovy na dobu devíti let s tím, že osoba oprávněná z věcného břemene se zavázala na vlastní náklady zabezpečit údržbu a opravy předmětu věcného břemene. Obdobná smlouva týkající se užívání celého prvního nadzemního podlaží byla uzavřena ve prospěch společnosti XXX Nejpozději od právních účinků vkladu těchto smluv do katastru nemovitostí tedy přešly na oprávněné subjekty povinnosti zabezpečovat údržbu uvedených podlaží včetně bytových jednotek, které se zde nacházely. Pokud osoby oprávněné z věcného břemene svou povinnost řádně nesplnily, nemůže být tato skutečnost bez dalšího přičítána k tíži obžalovaného.

Podle obžalovaného rozhodoval okresní soud prvního stupně v nesprávném obsazení. Jeho rozvrh práce pro rok 2009 shledává obžalovaný za zmatečný, netransparentní a nesrozumitelný s tím, že neumožňuje jednoznačně určit, do jakého z trestních senátů konkrétní věc napadne. Obžalovaný má za to, že uvedená věc byla přidělena samosoudkyni JUDr. Ireně Šťastné v rozporu s principem zákonného soudce, a i proto nemůže rozhodnutí obstát.

Dále obžalovaný namítl, že trestní řízení bylo proti němu vedeno v rozporu s trestně právní zásadou subsidiarity trestní represe a proto protizákonně a v rozporu s právem obžalovaného na spravedlivý proces. Obžalovaný poukázal na obecné zásady zdrženlivého uplatňování prostředků trestního práva a na zakotvení podmínky ultima ratio do nového trestního zákoníku. S odkazem na řadu občanskoprávních sporů vedených mezi nájemníky a společnostmi XXX

má obžalovaný za to, že věc měla být řešena v rovině jiného než trestního práva a trestní soud se měl zabývat principem subsidiarity trestní represe.

Opakovaně obžalovaný zdůraznil, že podle něj zůstala skutková zjištění neúplná a naprosto nedostatečná, proto navrhl dokazování doplnit svým vlastním výslechem, проверkou na místě činu (ohledáním budovy), připojením řady občanskoprávních spisů, výslechem znalců a odborníků seznámených s technickým stavem nemovitosti, řadou listin týkajících se stavu nemovitosti a vztahů mezi pronajímatelem a nájemníky, vyjádřením předsedkyně Okresního soudu v Ostravě k požadavku obžalovaného na urychlení řízení, v němž bylo vydáno předběžné opatření zakazující vlastníku nemovitosti možnost převodu nebo zastavení předmětné budovy, dopisem Komerční banky ze XXX2009, který dokumentuje opakovanou snahu obžalovaného získat úvěr na rekonstrukci uvedeného domu. Navrhl rovněž svědecké výslechy nájemníků bytů i nebytových prostor i dalších osob spojených s uvedenou nemovitostí a s navazujícími právními vztahy. K veřejnému zasedání se pak bez předvolání dostavili k případnému svědeckému výslechu pánové XXX a XXX s tím, že i oni by se mohli vyjádřit k technickému stavu budovy v uvedeném období (podle jmen jde zřejmě o osoby, které vystupovaly jako svědci v řízení o návrhu na obnovu řízení vedeného u Okresního soudu ve Frýdku – Místku pod sp.zn. 1T 158/2006).

Obžalovaný dále připomněl, že v předchozím řízení byl ukládán trest s poukazem na to, že se měl obžalovaný trestné činnosti dopustit ve zkušební době podmíněného odsouzení vysloveného rozhodnutím Okresního soudu ve Frýdku-Místku pod sp. Zn. 1T 158/2006. V mezidobí však byl pravomocný odsuzující rozsudek v této věci zrušen, došlo k povolení obnovy řízení a dne 13.1.2012 byl obžalovaný v této věci zproštěn obžaloby.

Ve svém odvolání obžalovaný navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil okresnímu soudu za účelem dalšího obsáhlého dokazování. Pokud by přes uplatněné námítky dospěl odvolací soud k závěru, že může sám ve věci rozhodnout, navrhl, aby jej zprostil obžaloby.

V posuzované věci rozhodoval odvolací soud již opakovaně, neboť odvolání obžalovaného proti napadenému rozsudku projednal již dříve u veřejného zasedání dne 5.10.2010, kdy usnesením pod sp.zn. 13To 254/2010 odvolání obžalovaného jako nedůvodné zamítl. Proti tomuto rozhodnutí však podal obžalovaný dovolání a usnesením Nejvyššího soudu v ČR ze dne 23.6.2011, sp.zn. 8Tdo 412/2011, bylo toto usnesení odvolacího soudu zrušeno a odvolacímu soudu bylo přikázáno, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Nejvyšší soud vytkl odvolacímu soudu, že nebyl oprávněn posuzovat, zda byl míněn vážně návrh obžalovaného adresovaný Nejvyššímu soudu ČR, aby byla věc odňata uvedenému odvolacímu soudu a přikázána Krajskému soudu v Brně – pobočce ve Zlíně. Za této situace nebyla v době rozhodování předepsaným způsobem vyřešena otázka zákonného soudce. Odvolací soud tehdy rovněž pochybil, když přes informace o zdravotním stavu odsouzeného a po zjištění, že v den konání veřejného zasedání bude

obžalovaný XXX, vyhodnotil poskytnuté informace lékařů způsobem, který se neopíral o přesvědčivé a komplexní posouzení zdravotního stavu obžalovaného a jeho schopnosti absolvovat cestu k soudu a účastnit se veřejného zasedání.

Před nařízením nového veřejného zasedání proto nejprve odvolací soud učinil dotaz na obžalovaného, zda bude nově podávat návrh na odnětí věci a její příkázání jinému soudu, a s příslušným návrhem pak spis předložil Nejvyššímu soudu ČR. Ten svým usnesením ze dne 6.12.2012, sp.zn. 11Td 56/2011, zamítl návrh obžalovaného na odnětí věci Krajskému soudu v Hradci Králové – pobočce v Pardubicích a její příkázání Krajskému soudu v Brně – pobočce ve Zlíně. Zmíněné usnesení Nejvyššího soudu bylo obžalovanému doručeno současně s vyzněním o konání veřejného zasedání před odvolacím soudem a obžalovaný znovu před termínem veřejného zasedání zaslal opětovně návrh na odnětí a příkázání věci. Formálně sice uvedl, že návrh je podáván z jiných důvodů, odkázal však již jen na starší lékařské zprávy z let 2009 – 2010 a pak na zprávy, které si vyžádal sám odvolací soud. Protože se podle obsahu jednalo o návrh prakticky shodný s předchozím, nepovažoval odvolací soud za nezbytné veřejné zasedání odročovat, když o obsahově shodném návrhu bylo již Nejvyšším soudem ČR rozhodnuto. Ani údajné podání ústavní stížnosti proti zmíněnému usnesení Nejvyššího soudu v ČR nepovažoval odvolací soud za překážku, která by bránila konání veřejného zasedání.

Před konáním veřejného zasedání si sám odvolací soud opatřil podrobné lékařské zprávy o zdravotním stavu obžalovaného (č.l. 461 – 464) a z těchto zpráv vyplývá, že přes trvalé zdravotní obtíže v podobě XXX je obžalovaný schopen pravidelně dojíždět na ambulantní vyšetření z XXX do XXX, takže by měl být zřejmě schopen přicestovat i do XXX. Kromě toho přes obtíže trvající již od roku 2009 byl obžalovaný schopen osobně se účastnit jiného trestního řízení vedeného u Okresního soudu ve Frýdku-Místku pod sp.zn. 1T 158/2006, jak dokládá rozsudek tohoto soudu ze dne 13.1.2012 zařazený na č.l. 1506 spisu. Z něho vyplývá, že obžalovaný se osobně účastnil veřejného zasedání o návrhu na povolení obnovy řízení dne 4.8.2011, kde se k věci obsáhle vyjadřoval, a jako obžalovaný podrobně k věci vypovídal i u hlavního líčení po povolení obnovy řízení. Obžalovaný byl osobně přítomen u hlavního líčení dne 13.1.2012 a po vyhlášení zprošťujícího rozsudku v dané věci se vzdal práva odvolání za sebe i za další osoby, které by mohly podat odvolání v jeho prospěch. Z těchto podkladů odvolací soud dovodil, že v současnosti nejsou zdravotní obtíže obžalovaného natolik závažné, aby mu bránily v osobní účasti u veřejného zasedání před odvolacím soudem. Ke své žádosti o odročení veřejného zasedání obžalovaný nepřipojil žádné nové lékařské zprávy, ze kterých by bylo možné usuzovat na výraznou změnu aktuálního zdravotního stavu, odkázal jen na dřívější zprávy zařazené ve spise z let 2009 a 2010 a na zprávy, které si vyžádal sám odvolací soud.

Vyznění o konání veřejného zasedání bylo obžalovanému doručováno na adresu, kterou uvedl pro doručování písemností, uváděl ji v korespondenci se soudem a kde by se měl zdržovat i podle lékařských zpráv. Obžalovaný si zásilku

soudu nepřevzal, byla proto uložena k vyzvednutí na poště dne XXX 2012 a po uplynutí úložní doby vhozena do domovní stránky obžalovaného dne XXX2012. Z podání obžalovaného ostatně vyplývá, že o stanoveném termínu veřejného zasedání předem věděl. Protože byl o konání veřejného zasedání jenom vyrozumíván, bylo možné vycházet z toho, že účinky doručení písemnosti nastaly uplynutím úložní doby ve smyslu § 64 odst. 4 tr. řádu. Nelze proto akceptovat námitku, že nebyl o jednání soudu řádně vyrozuměn. S ohledem na skutečnost, že od roku 2009 se obžalovaný ani jednou nedostavil k hlavnímu líčení nebo veřejnému zasedání u soudu v XXX a k věci se obsáhle vyjadřoval prostřednictvím dlouhé série písemných podání, považoval odvolací soud za možné konat veřejné zasedání bez přítomnosti obžalovaného jen za účasti jeho obhájce.

S ohledem na charakter a rozsah odvolacích námitek musel odvolací soud ve smyslu § 254 tr. řádu přezkoumat zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku a zároveň přezkoumat i správnost postupu řízení, které jeho vydání předcházelo.

Vzhledem k razanci námitek obžalovaného týkajících se údajných procesních vad v průběhu dosavadního řízení i s ohledem na to, že veřejné zasedání před odvolacím soudem nakonec proběhlo v nepřítomnosti obžalovaného, ačkoliv obžalovaný požádal o odročení veřejného zasedání s tím, že nesouhlasí, aby byla věc projednána bez jeho účasti, považoval odvolací soud za nezbytné zrekapitulovat dosavadní průběh trestního řízení.

Podle obsahu spisu bylo podnětem zahájení policejního šetření trestní oznámení na obžalovaného, které podali samostatně jednak XXX, jednak XXX, tedy dva z nájemníků bydlících v uvedené nemovitosti. Dne XXX 2008 pak bylo obžalovanému doručeno usnesení ze dne XXX 2008 o zahájení trestního stíhání pro trestný čin podle § 249a odst. 2 tr. zákona. Už XXX2008 si obžalovaný v tomto řízení zvolil obhájce a proti zmíněnému usnesení podal stížnost. Dne XXX2008 proběhl výslech obviněného za účasti zvoleného obhájce, obžalovaný tehdy v pozici obviněného odmítl vypovídat. Dne XXX.2008 proběhlo prostudování spisu, k němuž se dostavila jen obhájkyň obžalovaného. Ta se s obsahem spisu seznámila, do spisu založila další listinné důkazy, navrhla dokazování doplnit, což policejní komisař zamítl, obhájkyň zároveň omluvila obžalovaného, že se z důvodu nemoci nemohl dostavit. Obžalovaný nepožádal sám ani prostřednictvím obhájce o prostudování spisu v jiném termínu, tvrzení o své nemoci žádným důkazem nedoložil a ani později se nedomáhal toho, aby mohl spis osobně prostudovat. V případě zaslání vyrozumění o tomto procesním úkonu nevyklučuje zákon ani takzvané náhradní doručení uložení zásilky, když navíc z vyjádření obhájkyň bylo zřejmé, že obžalovaný věděl o tomto plánovaném procesním úkonu. V další době byl spis k dispozici u Okresního soudu v Ostravě, kde se rovněž mohl obžalovaný s jeho obsahem seznámit.

Dne 28.1.2009 byla u Okresního soudu v Ostravě podána na XXX obžaloba pro trestné činy podle § 249a odst. 2 a § 237 tr. zákona. Okresní soud v Ostravě nařídil k projednání věci hlavní líčení na 23.5.2009 a již od 23.2.2009 byla obhájkyňe o termínu hlavního líčení vyrozuměna. Ve dnech 26.3., 6.3. a 25.3.2009 obhájkyňe opakovaně nahlížela do spisu u Okresního soudu v Ostravě, přičemž podobnou možnost měl i sám obžalovaný. Dne 24.3.2009, tedy den před termínem hlavního líčení, podal obžalovaný prostřednictvím obhájkyňe návrh na odnětí uvedené věci Okresnímu soudu v Ostravě a její příkázání Okresnímu soudu v Pardubicích. K hlavnímu líčení dne 25.3.2009 se obžalovaný nedostavil, údajně pro plnění pracovních povinností (č.l. 543 spisu). Dne 27.4.2009 pak Nejvyšší soud ČR rozhodl o odejmutí věci Okresnímu soudu v Ostravě a zároveň tuto věc přikázal k projednání Okresnímu soudu v Pardubicích. Delegaci právě k Okresnímu soudu v Pardubicích navrhl sám obžalovaný s odkazem na dopravní dostupnost pro něho i případné svědky.

Dne 13.5.2009 byl uvedený spis doručen Okresnímu soudu v Pardubicích a ten nařídil hlavní líčení na 2.7.2009. Předvolání k hlavnímu líčení obžalovaný převzal dne 12.6.2009, ale před hlavním líčením dne 30.6.2009 byla soudu doručena žádost obhájkyňe obžalovaného o odročení z důvodu nemoci obhájkyňe s tím, že obžalovaný trvá na osobní účasti právě této advokátky.

Okresní soud poté hlavní líčení odročil na dny 3. a 4.9.2009, ale předvolání k tomuto termínu obžalovaný převzal až 4.9.2009. O termínu hlavního líčení byl nicméně už dříve informován, předem ale sdělil, že nesouhlasí se zkrácením lhůty k přípravě na hlavní líčení.

Předvolání k dalšímu hlavnímu líčení nařízenému na 29. a 30.10.2009 převzal obžalovaný dne 18.9.2009. Dne 26.10.2009 ovšem písemně sdělil soudu, že je nemocen a že nesouhlasí s konáním hlavního líčení v jeho nepřítomnosti. Přiložil i lékařskou zprávu, podle níž byl ošetřen 23.10. na XXX pro XXX, byla mu doporučena pracovní neschopnost a stanovena další kontrola za týden (č.l. 714).

Předvolání k dalšímu hlavnímu líčení nařízenému na 26.11.2009 převzal obžalovaný dne 7.11. Dne 25.11., den před hlavním líčením však zaslal opět žádost o odročení hlavního líčení se zprávou XXX, kde byl 18.11. vyšetřen kvůli XXX s tím, že 23.11. mu byla změněna XXX. Okresní soud si pak vyžádal sám zprávu o zdravotním stavu obžalovaného a dne 23.12.2009 mu byla doručena zpráva z XXX, že zjištěná XXX nohy obžalovaného v pohybu neomezuje.

Předvolání k dalšímu hlavnímu líčení nařízenému na 19.2.2010 převzal obžalovaný dne 2.2. Dne 16.2. však byla soudu zaslána omluva obžalovaného spolu s lékařskými zprávami, v ní však obžalovaný nepožádal o odročení hlavního líčení a

zároveň v tomto podání navrhl, aby soud provedl ohledání předmětné budovy. K této omluvě obžalovaný připojil zprávu o vyšetření dne 10.2. na XXX, kde byl ošetřen pro XXX a bylo mu doporučeno kontrolní vyšetření, přičemž zpráva odkazovala i na probíhající léčbu XXX. Dotazem na tohoto lékaře však bylo zjištěno, že vyšetřil obžalovaného jen jednou dne XXX 2010 v ordinaci v XXX a obžalovaný byl tehdy mobilní.

Hlavní líčení dne 19.2.2010 pak konal okresní soud v nepřítomnosti obžalovaného a podle odvolacího soudu nelze dovodit, že by takový postup byl jednoznačně v rozporu s právem obžalovaného na účast u soudního jednání. Obžalovaný sice sdělil, že pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav se nemůže tohoto jednání zúčastnit, výslovně však o odročení nepožádal a zejména informace, které měl soud k dispozici o aktuálním zdravotním stavu obžalovaného v době konání hlavního líčení, nnesvědčily o tom, že by byl stav obžalovaného natolik vážný, že by se nemohl k hlavnímu líčení dostavit. Existence určitých víceméně chronických potíží sama o sobě v porovnání s objektivním stavem, jak byl zachycen v aktuálních zprávách lékařů, nemusela obžalovanému zcela bránit v možnosti, aby se dostavil k Okresnímu soudu v Pardubicích a hlavního líčení se zúčastnil.

U hlavního líčení dne 19.2.2010 bylo provedeno jen kratší dokazování sestávající z přečtení výpovědi obžalovaného z přípravného řízení a provedení některých listinných důkazů, poté bylo hlavní líčení odročeno na dny 15. a 16.4.2010. Předvolání k tomuto dalšímu termínu hlavního líčení obžalovaný převzal dne 8.3.2010. V mezidobí dne 26.3. obžalovaný urgoval odpověď soudu na navrhované ohledání domu, dne 29.3. byl písemně vyrozuměn soudem o odmítnutí tohoto důkazního návrhu, poté dne 9.4. obžalovaný opakoval návrh, aby se soud seznámil se stavem nemovitosti a další vyrozumění mu soud odeslal dne 12.4.. Dne 14.4., den před zahájením odročeného hlavního líčení, obžalovaný znovu zaslal soudu omluvu své nepřítomnosti u hlavního líčení s tím, že jeho zdravotní stav je vážný a zatím se nelepší. Ani v tomto případě výslovně nepožádal o odročení hlavního líčení a ke své žádosti připojil jen doklad o své pracovní neschopnosti, který mu byl vystaven dne 22.3.2010 praktickou lékařkou. I v tomto případě mohl okresní soud dovodit, že obžalovaný přesvědčivě nedoložil, že by intenzita jeho zdravotních obtíží byla natolik vysoká, aby mu jednoznačně bránila v možnosti zúčastnit se hlavního líčení u okresního soudu, a proto mohl konat hlavní líčení i v nepřítomnosti obžalovaného.

Poté, kdy byl vyhlášen u hlavního líčení dne 16.4.2010 odsuzující rozsudek, podal proti němu obžalovaný odvolání, spis byl posléze předložen odvolacímu soudu a ten nařídil veřejné zasedání za účelem projednání odvolání obžalovaného. O konání veřejného zasedání byl obžalovaný pouze vyrozuměn s upozorněním, že veřejné zasedání může být konáno i v jeho nepřítomnosti, když osobní účast obžalovaného, který byl zastupován obhájci, nepovažoval odvolací soud za nezbytnou.

Podle krajského soudu nelze dovodit, že by v dosavadním řízení došlo k tak vážnému porušení procesních předpisů, aby bylo nutné napadený rozsudek zrušit. I když hlavní líčení bylo konáno v nepřítomnosti obžalovaného, pak s ohledem na celkový průběh a dobu trvání řízení měl obžalovaný dostatečnou možnost k věci se vyjádřit, na obvinění reagovat a uplatnit vlastní obhajobu. Okresní soud nejprve opakovaně vyhověl jeho žádostem o odročení hlavního líčení a později konal hlavní líčení v jeho nepřítomnosti, když obžalovaný narozdíl od předchozích případů o odročení vysloveně nepožádal a předložil sice doklady o přetrvávajících zdravotních obtížích, jejichž intenzita podle předložených lékařských zpráv nebyla v době konání hlavních líčení v XXX 2010 natolik výrazná, aby zcela znemožnila obžalovanému zúčastnit se hlavního líčení. Odvolací soud vzal v úvahu i posudek znalce z odvětví soudního lékařství XXX, který nechal obžalovaný vypracovat potřeby řízení o dovolání před Nejvyšším soudem. Tento znalec zhodnotil poskytnuté lékařské zprávy o vyšetřeních obžalovaného v období od 7.10.2009 do 8.10.2010 a konstatoval, že poprvé byl obžalovaný vyšetřen dne 7.10.2009 v XXX pro neurčité obtíže, jejichž původ byl postupně upřesňován, později byla u obžalovaného prokázána přítomnost XXX a to XXX. Během léčby obvyklými léčivými došlo u obžalovaného k XXX, a to k vytvoření XXX, pro které byl opakovaně hospitalizován v XXX. Podle znalce měly být uvedené obtíže rozvinuty už od počátku července 2009 a nepřetržitě až do konce hodnoceného období v říjnu 2010 nebyl podle znalce obžalovaný schopen účasti u hlavního líčení.

Zmíněný znalecký posudek ovšem odvolací soud porovnával se zprávami ošetřujících lékařů obžalovaného a poté dospěl k závěru, že není možné stanovisko znalce MUDr. Fargaše bezvýhradně akceptovat na celé posuzované období. Před konáním hlavních líčení v únoru a dubnu 2010, která byla provedena v nepřítomnosti obžalovaného a při nichž bylo vedeno dokazování, si okresní soud vyžádal zprávu lékaře specialisty, který vyšetřoval obžalovaného v odborné ambulanci. Na opakované dotazy okresního soudu odpověděl XXX ve dnech 23.12.2009 (č.l. 732 spisu) a 18.2.2010 (č.l. 748 spisu), že ambulantně vyšetřoval obžalovaného na XXX pro XXX. Podle zmíněného lékaře specialisty uvedená choroba obžalovaného v pohybové aktivitě nijak neomezovala a byl schopen se účastnit úředních jednání. Za této situace není důvod vytýkat okresnímu soudu za pochybení, pokud dovodil, že zdravotní stav obžalovaného mu neznemožňuje cestu k Okresnímu soudu v Pardubicích a účast u hlavního líčení. Pokud znalecký posudek poukazoval na život ohrožující zdravotní stav související s XXX, pak tyto obtíže spojené zpočátku s XXX a souvisejícími problémy začal obžalovaný udávat teprve od poloviny XXX 2010, tedy až v době po vyhlášení odsuzujícího rozsudku okresním soudem. Ještě při vyšetření v XXX dne XXX 2010 nebyly zjištěny žádné komplikace při léčbě XXX.

K problematice možnosti prostudovat spis se odvolací soud vyjádřil již shora. Ani námitky zpochybňující zákonnost rozvrhu práce u Okresního soudu v Pardubicích neshledal odvolací soud jako opodstatněné. Spisy, které nebyly přiděleny podle specializačních kritérií, jsou rozdělovány předem nastaveným algoritmem postupně podle data nápadu do jednotlivých oddělení tak, aby došlo k rovnoměrnému zatížení soudců podle předem stanovených kritérií, a zadaný program vylučuje účelový zásah, který by mohl vést k přidělení věci jinému soudci než je ten, komu by měla věc připadnout.

Obžalovaný měl během řízení před soudem dostatečný prostor k uplatnění své obhajoby. Sám ostatně aktivně uplatňoval obhajobu i ve fázi odvolacího řízení, odvolání buď sám nebo prostřednictvím obhájce opakovaně a rozsáhle doplňoval a na svou obhajobu předložil i řadu listinných důkazů, které k důkazu odvolací soud u veřejného zasedání provedl. Kromě toho obžalovaný navrhl i dokazování další, které však odvolací soud již nepokládal za nezbytné, neboť již na podkladě dosavadních důkazů bylo možné pokládat věc za dostatečně objasněnou. Závažný dopad na správnost rozsudku okresního soudu nemohla mít ani skutečnost, že zvukový záznam byl pořizován jen po dobu výslechu svědků, neboť další dokazování prováděné listinnými důkazy, jež jsou v plném znění součástí spisu, nebylo třeba zvukově dokumentovat a závěrečná řeč státního zástupce byla zachycena v protokolu dostatečně podrobně. I když vyhlášení rozsudku nebylo zachyceno formou zvukového záznamu, v úplné podobě je odůvodnění zaznamenáno v písemném vyhotovení rozsudku.

V usnesení o zahájení trestního stíhání bylo sice jednání obžalovaného ohraničeno kratším časovým obdobím, podstata skutku spočívajícího v ukončení dodávky tepla, teplé vody, studené vody a zásadním zhoršení podmínek pro bydlení nájemníků s cílem jejich vystěhování však zůstala zachována. V další fázi řízení bylo možné časové vymezení tohoto jednání upřesnit, přičemž hraničním momentem pro časové vymezení skutku se stal okamžik sdělení obvinění obžalovanému, tedy den oznámení usnesení o zahájení trestního stíhání. Totožnost skutku, pro který bylo trestní stíhání zahájeno, tak zůstala i v rozsudku zachována.

U hlavního líčení okresní soud přečetl výpovědi některých svědků podle § 211 odst. 1 tr. řádu, ačkoliv se obžalovaný z účasti u hlavního řízení omluvil a podmínky pro takový postup nebyly tedy beze zbytku splněny. Výpovědi uvedených svědků však pouze potvrzují zjištění, která okresní soud vyvodil již z řady dalších výpovědí svědků osobně vyslechnutých a nepřinášejí nějaké zásadní nové skutečnosti. Při zjišťování skutkového stavu ostatně okresní soud těmto čteným výpovědím nepřikládal větší význam. Kromě toho by bylo možné výpovědi všech 4 zmíněných svědků přečíst podle § 211 odst. 2 písm. a) tr. řádu jako výpovědi osob, které onemocněly chorobou, jež natrvalo nebo po dohlednou dobu znemožňuje jejich výslech. Svědek XXX je ve věku XXX let a trpí XXX. Svědkyně XXX, ve věku XXX let, trpí XXX, jak dokládá zpráva na č.l. 774 spisu. Svědkyně XXX, ve věku XXX let,

trpí XXX, mimo jiné XXX (viz zpráva č.l. 602) a svědek XXX, starý XXX let, rovněž nebyl podle zpráv na č.l. 708 a 794 spisu ze zdravotních důvodů schopen účasti u hlavního líčení. I na podkladě zpráv o zdravotním stavu těchto svědků tedy bylo možné provést důkaz přečtením jejich výpovědí z přípravného řízení.

U veřejného zasedání odvolací soud doplnil dokazování provedením řady listinných důkazů, které předložil obžalovaný, přičemž část těchto důkazů odmítl provést okresní soud. I po zvážení těchto dalších důkazů ovšem neshledal odvolací soud důvody ke změně skutkových závěrů, které vyvodil okresní soud, a nepokládal za nutné ani dokazování ještě dále doplňovat.

Žádné pochybnosti nevznikají o tom, že společnost, jejímž byl obžalovaný jediným společníkem a jednatelem, získala uvedenou nemovitost v roce 2002 a již v této době byly některé byty obsazeny a užívány nájemníky, kteří řádně plnili své povinnosti, tedy zejména řádně platili nájem a úhradu služeb spojených s užíváním bytu. V době, kdy byla majitelem nemovitosti společnost obžalovaného, se však stav domu postupně zhoršoval a došlo k ukončení dodávky tepla, teplé vody, pak i studené vody a ukončení provozu výtahů. I když obžalovaný popíral, že by se problémy týkaly osvětlení společných prostor a zajišťování úklidu v domě, lze ze shodných svědeckých výpovědí, zápisu o stížnostech nájemníků a jejich úředním šetření a z předložené fotodokumentace pokládat za prokázané i tyto nedostatky. Při zjišťování skutkového stavu se okresní soud neomezil jen na výsledky poškozených nájemníků, které obžalovaný označil za zaujaté, ale k věci podrobně vyslechl i dalšího svědka XXX, jehož obžalovaný pověřil pronajímáním bytů a nebytových prostor v uvedeném domě. Ani výpověď tohoto svědka není v rozporu s výpověďmi dalších slyšených svědků. Dezolátní stav nemovitosti pak dokládají i další listinné důkazy a fotografie zčásti předložené svědky, zčásti samotným obžalovaným.

Obžalovaný předložil řadu listin a fotografií, které dokumentují havarijní stav nemovitosti a popisují, jaké opravy je zapotřebí provést a jaké by byly náklady na jejich provedení. Přestože mezi zmíněnými důkazy jsou i znalecké posudky, podle odvolacího soudu není jejich předmětem nějaké vlastní odborné zkoumání, ale jde v podstatě o přehled stavebních prací, někdy i převzatý z přiložených vyjádření stavebních firem, a finanční kalkulace nákladů na tyto stavební práce. Podle odvolacího soudu přes formální označení nejde o výsledek znaleckého zkoumání, proto i tyto důkazy přečetl soud jako listiny, zcela stejně jako vyjádření a kalkulace stavebních firem, které posuzovaly nutnost, rozsah, finanční nároky a technickou proveditelnost nezbytných oprav.

K navrhovanému ohledání domu a k listinným důkazům, které předložil obžalovaný, je však třeba uvést, že vesměs zachycují stav nemovitosti až v poslední době, tedy v době po zahájení trestního stíhání. Zmíněné důkazy tedy nemohou přesně vypovídat o tom, jaký byl stav nemovitosti v době, kdy ji společnost obžalovaného získala. Zcela nepochybně se na zhoršení technického stavu domu

podílelo ukončení dodávky tepla před zimním obdobím, nedostatečné vytápění nemovitosti, jakož i naprosto zanedbaná údržba. O zastavení plateb dodavateli tepla přitom rozhodl právě obžalovaný, přestože byl předem opakovaně upozorněn na to, že dojde k ukončení dodávky tepla do domu. Obžalovaný se dovolával toho, že v důsledku vydání předběžného opatření v obchodně právním sporu mu bylo znemožněno zastavit nemovitost a získat tak úvěr na financování oprav. Po dobu řady let však obžalovaný inkasoval příjem nejen z nájmu bytů, ale i z pronájmu nebytových prostor v uvedeném domě. Smlouvy o zřízení věcného břemene, které předložil sám obžalovaný, dokládají, že za pronájem nebytových prostor v prvním a druhém podlaží uvedeného domu měl inkasovat v dubnu roku 2007 majitel nemovitosti úplatu ve výši 1.740.000,-- Kč od XXX a úplatu 960.000,-- Kč od XXX. Majitel nemovitosti tak nebyl zcela bez prostředků na zajištění nejnutnějších oprav.

Z probíhajícího občanskoprávního řízení pak vyplývá, že existoval zájemce ochotný nemovitost zakoupit za cenu vyšší, než za jakou ji získala společnost obžalovaného.

Pokud se dovolával obžalovaný toho, že činil přiměřené kroky k vyřešení problémové situace v podobě zjišťování podmínek pro provedení oprav v domě, pak z předložených listin vyplývá, že takto jednal až v době po zahájení trestního stíhání. I z výpovědi svědka XXX přitom plyne, že uvolněné byty byly pronajímány studentům. Ani v současné době není zřejmě stav nemovitosti natolik havarijní, aby musel být ukončen provoz v nebytových prostorách.

Rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 4.11.2011, č.j. 31To 192/2011 – 560, jehož se obžalovaný dovolával, neřeší situaci zcela shodnou. V této další věci měla být zastavena dodávka pitné vody jen na 9 dnů za současného zajištění náhradního zásobování a dodávka tepla přerušena na dobu 4 měsíců mimo zimní období. Obžalovaní se v této věci snažili odpojení dodávek odvrátit a platby prováděli podle stavu finančních prostředků a výše záloh, které přebírali od nájemníků.

V posuzované věci však obžalovaný už po získání nemovitosti do vlastnictví XXX zřetelně demonstroval zájem dosáhnout vyklizení bytů obsazených nájemníky za dříve sjednaných nájemních podmínek, což potvrzují shodné výpovědi svědků o tom, že je vyhledal z pověření obžalovaného pan XXX a upozorňoval je, že bude nezbytné, aby nájemníci byty vyklidili. Zájem o rekonstrukci nemovitosti po vystěhování všech nájemníků nevylučují ani důkazy předkládané samotným obžalovaným. Pokud ale nájemníci řádně a po dobu mnoha let plnili své povinnosti spojené s nájmem bytu, mohl obžalovaný situaci řešit pouze legálními prostředky a nikoli zásadním omezením služeb nezbytných k zajištění nerušeného užívání bytů.

Povinnost vlastníka nemovitosti vůči nájemníkům není jen soukromou smluvní záležitostí, ale přímo z ustanovení § 687 odst. 1 občanského zákoníku vyplývá povinnost pronajímatele nejen předat nájemci byt ve stavu způsobilém k řádnému užívání, ale také zajistit nájemci plný a nerušený výkon práv spojených s užíváním bytu. Nájemníci se tak po právu mohli dožadovat, aby v situaci, kdy řádně plnili své právní povinnosti, jim byl zachován přiměřený standard bydlení v podobě dodávky tepla, teplé a užitkové vody, studené vody, provoz výtahu jakož i řádné osvětlení společných prostor a zajištění alespoň elementárního úklidu v domě.

Těmto právním povinnostem obžalovaný nedostál, přestože byl o zmíněných problémech informován a ty se staly předmětem občansko právních sporů. Intenzita zásahů do práv nájemníků však byla podle odvolacího soudu natolik vysoká, že plně odůvodňuje posouzení jednání obžalovaného jako uvedených trestných činů.

Obžalovaného nemůže zbavit odpovědnosti za hrubé ztěžování podmínek pro bydlení nájemníků ani poukaz na to, že mohli svou bytovou situaci řešit jinak. Pokud by existovaly zákonné důvody pro ukončení nájemních smluv, pak by mohl obžalovaný využít k ukončení nájmu legální prostředky, nelze však jako beztrestné tolerovat podobně intenzivní zásahy do užívacího práva nájemníků, které jeho výkon podstatně narušují či prakticky znemožňují. Jestliže se v zimním období pohybovala teplota v bytech pod 10 ° C a v posledním období v bytech netekla ani studená voda, nelze vytykat nájemníkům, že se v bytech nezdržovali nepřetržitě.

Důvodně proto okresní soud uznal obžalovaného vinným jednak trestným činem neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru podle § 249a odst. 1 tr. zákona, když obžalovaný zmíněným nájemníkům neoprávněně bránil v řádném užívání pronajatých bytů, ale i trestným činem útisku podle § 237 tr. zákona, když zásah do životních podmínek nájemníků byl mimořádně rozsáhlý a závažný, zamezení dodávky tepla a vody trvalo dlouhou dobu a v některých případech šlo o osoby vysokého věku a nepříznivého zdravotního stavu, u nichž hrozilo riziko závažného dopadu zmíněné situace na jejich zdravotní stav. Vázanost osob vyššího věku na obydlí, v němž prožili převážnou část života, a nátlak obžalovaného na tyto osoby, aby svůj byt opustily, lze pokládat i za zneužití stavu tísně těchto osob, přičemž kritická situace v domě zmíněné osoby nutila k tomu, aby strpěly zamezení dodávky běžně poskytovaných služeb souvisejících se základním standardem bydlení a nutila je k mimořádnému úsilí, aby vůbec zajistili základní podmínky bydlení.

Právní posouzení podle trestního zákoníku účinného od 1.1.2010 není pro obžalovaného příznivější, neboť i podle ní by jeho jednání naplňovalo znaky přečinu neoprávněného zásahu do práva k domu bytu nebo k nebytovému prostoru podle § 208 odst. 2 tr. zákoníku, který je postižitelný obdobným trestem, a útisku podle § 177 odst. 1 tr. zákoníku, na který stanoví nová právní úprava trest přísnější, než dříve účinný trestní zákon.

Za osobu oprávněnou k bydlení v uvedeném domě bylo nutno považovat i svědka XXX. I když obžalovaný namítl, že tento svědek neměl uzavřenou písemnou nájemní smlouvu, vysvětlil svědek XXX ve své výpovědi, že se do bytu přistěhoval jako rodinný příslušník ke své XXX a mezi ním a XXX mělo později dojít k výměně bytu. Nejen svědecké výpovědi, ale i listinné důkazy prokazují, že svědek XXX v bytě bydlel řadu let, řádně platil nájem i zálohy na služby spojené s užíváním bytu a tyto platby od něj pronajímatel celou dobu přijímal. I z písemnosti podepsané samotným obžalovaným na č.l. 1066 spisu je patrné, že obžalovaný jednal se svědkem XXX stejným způsobem jako s ostatními nájemníky a ve vzájemné korespondenci ho za nájemníka označoval a požadoval na něm plnění povinností vyplývajících z nájmu bytu. Ve spojení s dalšími výpověďmi, které osvědčují mnoholeté řádné užívání bytu svědkem XXX jako nájemníkem, nepovažoval odvolací soud za nezbytné provádět další obsáhlejší dokazování ke zjišťování oprávnění k užívání uvedeného bytu.

I když obžalovaný namítl, že nemohl být uznán vinným za trestnou činnost spáchanou v pozici jednatele společnosti, když posléze podle soudního rozhodnutí této funkce pozbyl, je třeba poukázat na to, že obžalovaný byl původně jediným společníkem ve společnosti, které budova patřila, a později převedl celý obchodní podíl ve společnosti na svoji matku, která však podle svědeckých výpovědí i shromážděných listin nečinila sama žádné kroky týkající se správy uvedené nemovitosti a jednání s nájemníky. Kromě obžalovaného nikdy nedošlo k ustanovení jiného jednatele, sám obžalovaný zpochybňoval oprávněnost postupu soudu, který vymazal zápis obžalovaného jako jednatele z obchodního rejstříku, a i v dalších úředních jednáních a korespondenci obžalovaný nadále jako představitel společnosti vystupoval. Například návrhy na přidělení náhradního bytu ze XXX 2008 podepisoval obžalovaný stále jako jednatel společnosti XXX. I poté, kdy obžalovaný formálně pozbyl způsobilosti k výkonu funkce jednatele, nebyl důvod přičítat udržování protiprávního stavu jiné osobě než obžalovanému, který tento stav navodil v době působení ve funkci jednatele společnosti. Rovněž zpráva Komerční banky ze XXX2009 (č.l. 1497 spisu), kterou zaslal obžalovaný jako jednu z příloh odvolání potvrzuje, že i v letech 2008 – 2009 to byl stále obžalovaný, kdo jednal za společnost XXX s uvedenou bankou stran žádosti o poskytnutí úvěru na rekonstrukci uvedené nemovitosti. Ani zřízení věcného břemene ve prospěch dalších subjektů nemohlo obžalovaného zbavit povinností vyplývajících z nájemního vztahu vůči nájemníkům bytů. Uzavření smluv o zřízení věcného břemeno mohlo umožnit oprávněným osobám užívání nebytových prostor či uvolněných bytů, nemohlo však znamenat zánik platných nájemních smluv ani přechod práv a povinností pronajímatele na jiný subjekt. Toho si musel být vědom i obžalovaný vzhledem k tomu, že nájemníci platili nájem i zálohy na služby stále témuž pronajímateli a jednání týkající se problémů vyplývajících z nájemního vztahu byly i nadále řešeny mezi nájemníky a původním pronajímatelem. Zmiňovaná věcná břemena se pak nijak nemohla týkat bytů umístěných ve třetím až šestém podlaží domu.

I když obžalovaný poukazoval na to, že problémy související se spory mezi pronajímatelem nemovitostí a nájemníky byly řešeny v řadě občanskoprávních řízení, byla intenzita zásahu do práv souvisejících s užíváním bytu značně intenzivní, trvala po delší dobu, týkala se více poškozených, takže závažnost posuzovaného jednání důvodně vedla okresní soud k závěru, že je na místě podobné jednání postihnout jako trestný čin a nelze pokládat za dostačující řešení věci prostředky jiných právních odvětví v souběžně probíhajících občanskoprávních řízeních.

Námítky odvolání vztahující se k výroku o vině proto vyhodnotil odvolací soud jako nedůvodné.

Při rozhodování o trestu okresní soud náležitě zhodnotil konkrétní okolnosti spáchané trestné činnosti, intenzitu zásahu do práv nájemníků, počet poškozených, jejich zdravotní stav a věk, dobu trvání trestné činnosti, ale také osobní poměry obžalovaného, který byl již v minulosti soudně projednáván pro protiprávní jednání týkající se práv k nemovitostem. Pro uložení nepodmíněného trestu hrála zásadní roli skutečnost, že se měl obžalovaný dopustit nyní posuzované trestné činnosti ve zkušební době podmíněného odsouzení vysloveného rozsudkem Okresního soudu ve Frýdku-Místku pod sp. zn. 1T 158/2006, v níž byl obžalovaný odsouzen pro trestný čin vydírání podle § 235 odst. 1, 2 tr. zákona. V mezidobí ovšem došlo ke zrušení uvedeného pravomocného odsouzení a rozsudkem Okresního soudu ve Frýdku – Místku ze dne 13.1.2012, č.j. 1T 158/2006-1004, byl obžalovaný podle § 226 písm. a) tr. řádu zproštěn obžaloby a poškozená XXX byla odkázána s nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Vzhledem k tomu, že se na místě obžalovaný vzdal práva na odvolání za sebe i za další oprávněné osoby a státní zástupce v zákonné lhůtě odvolání nepodal, nabyl již uvedený rozsudek právní moci, i když se ho zatím nepodařilo doručit poškozené, neboť ta není osobou oprávněnou podat odvolání proti zprošťujícímu rozsudku.

Oproti době, kdy rozhodoval okresní soud, tedy bylo nutné vzít v úvahu, že se na obžalovaného hledí jako na osobu, která dosud nebyla soudně trestána. I přes výše zmiňované okolnosti týkající se charakteru trestné činnosti a délky jejího páčání nebylo možné při novém rozhodování pominout ani větší časový odstup od uvedené trestné činnosti a dlouhodobé zhoršení zdravotního stavu obžalovaného. Po zvážení uvedených skutečností proto dospěl odvolací soud k závěru, že je nezbytné napadený rozsudek zrušit ve výroku o trestu, a sám pak obžalovanému nově uložil trest výrazně mírnější. S ohledem na okolnosti trestné činnosti i osobní poměry obžalovaného, jak byly podrobně zmíněny výše, považoval odvolací soud za odpovídající trest odnětí svobody v polovině trestní sazby, jehož výkon byl podmíněně odložen na kratší zkušební dobu dvou let. Z podnětu odvolání obžalovaného proto odvolací soud zrušil v napadeném rozsudku výrok o uloženém trestu a sám obžalovanému uložil nový mírnější trest uvedený ve výroku rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný.

Nejvyšší státní zástupce a obžalovaný však mohou proti tomuto rozhodnutí podat dovolání. Obžalovaný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce. Dovolání se podává u okresního soudu, který rozhodl ve věci v prvním stupni, a to do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje. Navrácení lhůty k podání dovolání není přípustné. Dovolání jen proti důvodům rozhodnutí není přípustné.

O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud ČR v Brně.

V dovolání musí být vedle obecných náležitostí podání (§ 59 odst. 3 tr. řádu) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, který výrok, v jakém rozsahu i z jakých důvodů napadá, a čeho se dovolatel domáhá, včetně konkrétního návrhu na rozhodnutí dovolacího soudu s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až l) nebo § 265b odst. 2 tr. řádu, o které se dovolání opírá. Nejvyšší státní zástupce je povinen v dovolání uvést, zda je podává ve prospěch nebo v neprospěch obžalovaného.

Rozsah, v němž je rozhodnutí dovoláním napadáno, a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání.

V Pardubicích dne 28. února 2012

**JUDr. Aleš Holík, v.r.
předseda senátu**

Za správnost vyhotovení:
Renata Moravcová